



בכל שעה לכל מטרה



נטלי בית קל-אוק המוגבר

לעם נובע במיוחד ד"ר בירק 51



בירק 51

מחנה ונחלה עצמית. אך אין כמעט איש בין המדינאים הערבים המאמין כי אנחנו נטרייה ונצטוו של טלאל. הוא משועב בדיק כמבוגר, הם אומרים. הוא רזה שהאנגלים יצאו.

אולם כאשר הוכרז טלאל, אחרי מות אביו, הירדן היה ברור למעשה כי עם העלם של עבדאללה נעלמה גם סיבת שנאתו של טלאל לאנגליה. צה"ג, התלחשו בשוקי דמסק והציד העתיקה, יעשה טלאל בדיק מה שאביו עשה. והוא גם יעזי יחור - הוא יתחם על חוזה שלום עם היהודים. מחושים אלה הגוימים בחרו, מאחר שטלאל חלף בהעצקת בריטניה ומוקרי שכנים הרוצים לספח את הירדן. בריח עם ישראל (במשלכה אנגליה) תבטיח לו יציבות בבולח לאנגלים בסיס יציב עוד יחור. הסכנה הסוכנה בכך תהיה הכרתו כבוגר, מעשע לכדור הצדק הערבי.

נדר ג'ון ברום גלאב באשא יהיה גאיש אשר יעל למעשה את פעולותיו של טלאל תקבע לו קו - אותו גלאב שטלאל מיסה לרצח לפני זמן לא רב. מאז טרפה גלאב ללגיון הערבי בשנת 1930 בדרבה מייבוא, הפך לסמל השלטון הבריטי מעברו המזרחי של הירדן. לפני הצטרפותו ללגיון עבד בשורת הפוליטי העיראקי בין השבטים הברואים לארץ הגבול עם סעודיה. בעבר הירדן מלא חפקד ורזה בעודת 150 ברואים שגויסו במיוחד למטרה זו ללגיון.

על אז היה הלגיון מורכב מתושבי הכפרים הערבים בעבר הירדן ועסק בעיקר בהגנת הישובים. גלאב הקים מחלקה חדשה מצויחה במכוניות משודרות לסירות ורכבים במדבר. בטלל מיוחד למחלקה זו, הכניס את הכפייה המשוכצת לבן-אדם שהוטגנה אחרי כן בכל הלגיון הערבי. הוא הצליח בתפקידו במידה ניכרת ואנשיו מעריכים אותו מאד. בשבלם, אברזיק * הוא הכוח העליון, שני רק למלך. לעומתם, רואים אנשי האינטליגנציה את גלאב ככתם על כבודם, ככל מביש המזכיר להם כי הירדן היא הארץ היחידה במרחב שעדיין לא השיגה אפילו זכר לעצמאות, התחליה בחסדי זרים.

פייצד איבן ראזי המלך האמיר עבדול-אילדה הם שליטי עיראק, שגוהה של הירדן ואחורה במשפחה ההאשמית, שהיא גם אחת מדאגותיו הגדולות של גלאב באשא. כל זמן שעבדאללה היה חי הוא נחשב כבכור המשפחה, הראוי לכבוד מיוחד, אולם עתה מבטיים העיראקים על הירדן כעל קרוב עני. לטובת אותו קרוב עני, יש לספוח לעיראק, להבטיח לו את עזרתו ופרי סניונו של הקרוב העשיר. ואת זאת לא רוצה אנגליה.

כי עדיין זכור היטב לאנגלים כיצד הפכה עיראק בשנת 1941 מארץ תחת חסותם הגמנה אותם בכל הזכויות האפשריות לגודת סכנה בעורפם כאשר ראשי עלי אלקלאני ראש ריבוע זהוב, האירגון הקיצוני, הכריז נגדם מרד והשתלט על בגדא. אם תסופח ממלכת הירדן לעיראק, תאבד אנגליה את הבסיס הבטוח היחיד במרחב (בגלל היותו תלוי באנגליה תלוח כספית) לארץ אשר אמנם יש לה בה זכויות ובסיסים אך מסוגל להפוך לאויבת תוך זמן קצר ביותר.

בעוד שנה וחצי, יגיע פיצל השני, מלך עירק הינוקא, לגיל בגרות ויוכרז מלך. אם תחלטה המלכת ע"י צירוף הירדן תהיה גם לאתר הכרת פיצל העטוקה לעוצר עבדול איללה שהתרגל במשך 12 שנות כהונתו לכבוד היתן למלכים בלבד. אם כי כמה מבין תושבי הירדן מתנגדים לתוכנית ספוח זה, אין בכך סכנה רבה לחיי של עבדול-איללה, הרבה הרעיון. אולם טלאל לא יחתר על מלכותו ומאחוריו נחמדים האנגלים עם כל השפעתם בכסף, כוח ואקדחים שכירים.

המלך פארק מעונין אף הוא בירדן, שאינה מעוררת תאווה משפחתית בלבד. בקהיר גרקמות מזימות אשר מטרתן להשליט את מרותה של מצרים על עמאן. שאיפתו העליונה של פארק, נאז החל להתמצא בפוליטיקה של המרחב היתה להיות הערבי מסי * המנהיג הרומני הפוליטי של המרחב. ואמנם מצרים, בזכות גדולה, אוכלוסיתה ורמתה התרבותית הגה מסדנה טבעית על המרחב הערבי.

אלא שגם מצרים אכולה אותן המחלות והרקובן שהשרדים בכל שאר ארצות המרחב פארק לקח בחשבון כי שאיפתו עלולות להביא לו שונאים רבים בארצות שהוא רוצה להיות להן סמל ואור מדרך. זהו דבר טבעי אך ללא ספק, כך הבטיחו לו, יראו אנשים אלה לבסוף כי הלגיון מרחיב שפצרים תעמד בראש העולם הערבי ופארק בראש מצרים. מלחמת החלוקה בארץ-ישראל נתנה לו את ההזדמנות ופארק, לבוש מדי פילומרטי, שילח את צבאו לשחרר את "עדם הגבריה הערבית".

המפלה האכזרית איכזבה את פארק קשות. הוא פנה שוב לעיסוקי האהבה שלו ולהלילול. אנשי הדת הקטנים במצרים עוררו בגדו את חמת העמלים מוכי והמלכות, והעם חדל לראות בו אליל. פעמים אחדות, בנאום הכתר לפתיחת בחי הנבחנים, הודיע פארק על רצונו לעמוד בראש המאבק על פינוי הצבא הבריטי ועצמאותה המוחלטת של מצרים. אולם הכשתותיו טרם התממשו. האנגלים השנואים על פארק נשארו בבסיסיהם והעם חמה על אדישותו של המלך המבלה בריבירה. אטיאס קחונה הרעה: פארק אינו אלא רודף תענוגות, משולל כל מצפון אנושי או חוש בושה, אינו מסוגל להתנהג אנושים.

גברי האחים המוסלמים ("פארק אינו ראוי להיות מלך") החלו לוגשים צורה משכנעת ביותר. חרצים תעמולתיים ורעיוניים החלו מכים שרשים ובשכבות העניות והמשכילות כאחת. כל קבוצה רעיונית בחרה בפארק כמטרה לחצי קטרוגם (או גם לכדוריהם). הקומוניסטים רואים בו משעבד, האחים המוסלמים חרפה וכתם על הדת המוסלמית, לאומנים מחשיבים אותו כשותף של האנגלים בשל אי פעילותו. ולכל אחת מקבוצות אלו מחסנים מכובדים של נשק וחומר נפץ.

אדיב אר-שישקלי הצליח, בקלחת א, לשמור על עזרה. אמנם ניסו פעמים להתנקש בחייו, אולם מולו עמד ילד. כאשר החלה ישראל כמה חודשים אחרי בואו לשלטון בייבוש החולה, טראה הרוב כמחנה האלוהים לעבוד האמן שישקלי. כל אמצעי התעמולה שלו הופעלו והקיסם ספורה של רגש פטריוטי שדחה לפינה את המשברים הפוליטיים הבריטיים.

עם החזרת השקט בגבולות חיפש נושא אחד לדיחוק החפיונות הטוריים. כי במשך 10 חודשי שלטונו לא השגנו תנאי הימים בחריה והפלאחים עדיין נחזים ברעב בברי החוראן החשופים היבשים ורוב בא הגורל לעזרת הקולונל גאה ההופעה: עבדאללה גרצת הירדן נשאר

* בשרחו כלוינטנט בצבא הבריטי בצרפת, במשך מלחמת העולם הראשונה, נפצע גלאב באופן קשה בטורו. הפצע השאיר סימן עמוק והביא לו את הכווי, אגנו חניק" (בעל הספור).

ללא בעלות יציבה. הוא לא טמן את ידו בצלחת. הגיש חניפה בעלות לירדנים: המבולות הנוכחיים אינם טבעיים, יש לסלק. הירדן רזה, רזה, עם בקרוב חלק מסוריה. חוסנם הצליח ע"י תביעה זו להסחח את דעת הסורים לזמן מה. אולם הסכנה זו חסנו ובינתיים כבש לו אויבים נוספים: האנגלים הירדנים. אולם שישקלי מכנה את עצמו איש ברזל: אין הוא ירא כדור מחתשים.

עבדאללה אל-מלך שעזב את הירדן וגלה למצרים לאחר ריב עם גלאב באשא, מפקדו בלבין הערבי, מתכה אף הוא להזדמנותו. אל-טל, אחד הקצינים המוכשרים ביותר של הלגיון, היה איש המלך עבדאללה. הוא נתקבל ללגיון כטוראי. עם יום מיוחד על מי המלחת המלך, אך עלה בדרגה הדרות לכשרונו.

עם התחלת המלחמה בארץ ישראל היה ברורה מייבוא, העולה עם טושה, לדרגת לויטננט-קולונל (סגן אלוף). הוא גיחל את השיחות על הסכם שביתת הנשק בירדוס ונקרא בפי משקיפי או"ם "הלגיונר של המלך דיי". עם חתימת חוזה שביתת הנשק מונה מפקד ירושלים העתיקה, אשר לא לפתח בדרגה. הוא ביקש ממלך העלאה אך נתקל בסירובו המוחלט של גלאב. הוא עזב את הלגיון, נסע לקהיר, שם נירסם גיליים מרעיים על השפעתם של הקצינים האנגלים על הלגיון. הוא גילה כיצד רצה לפתח בהתקפה נגד הישראלים, לעזור למצרים הגולחמים בנגב, אך קיבל הודעה הפוכה.

בכל זאת הוא נחשב לטוס ישראלי. אין שוה טיבה מזווע לא יחתום אותו איש שכבר חתם פעם על הסכם עם ישראל, על הסכם שוני ואם טלאל אמנם מתכוון לכוח לידי הסכם עם ישראל, הרי שאל-טל הוא המועמד הרצוי ביותר לעשות את המלאכה. כל ענין הקשור בגד המלך עבדאללה יוסר ממנו בקלות ורועבר למופתי, איש הכליבו של המדינות המרחביות.

זדרי מוחמד מטפאדק דומה בעיניו כמנהיג לפרש שעלה על סוס פרוע מתוך התרברבות ועתה חתמים לרדת נמנו. אולם בושחו גם מהולה בפחו משוט - אם יחורו בו מדישוחיו תלצאנה טללה של מפעלי הגפס ילך באוחה דרך בה נשלחו רמטארז וחבמנה.

ואמנם סבלו זו חמורה ביותר. חברי הגבליים שאמנו בו עד עתה ומתחילים לדרוש שינוי עמדה. כאשר רצה לשלוח לשי שבועיים אולימטוסם לבריתים לחוש את השיחות. לא יכל היה לאסוף את הנפץ הדרוש לקבלת החלטה בבגליים, נאלץ לרדת אצ האולימטוסם משך שלוש ישיבות.

לעומת בעלי האחריות היושבים במגליים, וזגם והזמן לפעולה וחוסה להפעלת מיתקני הגפס ע"י האיראנים. עצמם, במשך השבועות האחרונים הרגישו האיראנים בקשיים רבים עקב הפסקת תשלומי תרבת הגפס, אך אינם מוכנים עתה לוותר על דרישותיהם. ההלאמה המוחלטת של המפעלים הועמדה בפניהם כתרופה לכל צרותיהם והצלה מעוניים האיום. אם לאחר הפעלת המיתקנים ע"י האיראנים לא יבוא השינוי הגדול המבטיח, יהיה האשם, כמובן, ראש המשטלה. לראש המשטלה אשם יש סוף אחר במרחב: קלע פלדה.

מטרת הרצח

הגו התהליך הגדול אשר כל ההתנגשות, בעבר הצעירה, הם חלק ממנו?

לפני 40 שנה גולד במרחב, שהיה אז משועבד לכוני העותומני, הירעיון הגדול לאחר את ארצותיו במדינה ערבית גדולה אחת. תדובלים ברעיון זה, מתחרות צבאיות ואזרחיות. מצאו את הסמל התי לתנועה בדמותו של האמיר פיצל, בנו של השריף ממצב. פילסל היה איש המלהיב את הדמוין, אציל בהופעתו. נאמניו האמינו ששכיבו יתלכדו העמים הדוברים ערבית, מתעלת טראק עד לגבולות פרס.

שיאיה זו חוסלה בשעה שהאנגלים נתנו על חוזה השני עם הצרפתים, במלחמת העולם הראשונה. שחילק את המרחב לאזורי השפעה אימפריאליסטיים. המרחב חולק למדינות קטנות אמנם בסוגו הצרפתים ואחריהם האנגלים, מעמדה אחר עמדה, וכל ארצות המרחב וכו לעצמאות. להלכה, רובן גם למעשה. אולם בינתיים נוצר מעש של שליטים שהיו מעוניים בקיום הארצות הקטנות.

מיטב הנער הערבי עורו דוגל ברעיון הציוני המאוחד. כל פעולות הטידור והתרות, בידועין שלט בידועין, לקראת מטרה זו, חק לאורה מקבלות הן משמעות אמיתית.

במצאיות אין הדבר פשוט כל כך. גם תנועות המתועות ודגלות בחלקן במטרות מצומצמות יותר - איתוד שתי מדינות, איתוד חלק המרחב, או גם שינוי המשטר הקיים במדינה אחת בלבד. האיזור שורץ סוכנים. אנשים וחוגים פועלים בשם האנגלים, הצרפתים, האמריקאים, הרוסים; שוכרים תועמלנים, מפצים את רעיונותיהם. האנגלים משתדלים לשכנע את הערבים כי מוטב להשאר תחת חסותם הצרפתים משתדלים לשמור על עמדותיהם האחרונות, לרכוש שוב אחיזה בלבנון ובסוריה, למנוע והתפשטות התנועה הלאומית הערבית (בעזרת מצרים) אל מושבותיהם באפריקה הצפונית, האמריקאים, שהם חדשים במרחב וטרם התרגלו לכל תקלותיה, מפצים באופן סחמי את תורת הוולאר, הקוקה-קולה ואחת העמים בחסות האמריקאים. אאלו הרוסים מפצים את תורתם הפשוטה: השתלטות הקומוניסטים בכל הארצות וליכוון בפרוציה של רפובליקות סובייטיות מרחביות.

כל המדינות האלה נתקלות בקשיים גדולים. אין להן מספר רב של סוכנים הדוברים ערבית, המכירים את הערבים. ישנה רק מדינה לא-ערבית וזאת שיש לה אוצר בלום של כוחות כאלה: מדינת ישראל. אולם מדינת ישראל, המעונינת במהפכה זו יחור מכל מדינה אחרת, באשר תקבע את מדינה, אינה קיימת במרחב בבל. היא מפלגת משא ומתן בארצם. בפאריס, בירדוס העולם, היא אינה קיימת בקהיר, בדיסק ואפילו בשכם.

חלשה זו מקרה לא בוזטר אנשים מוצאים. מקרה בעובדה פשוטה שאין מדינת ישראל יודעת מה מטרותיה במרחב. ברור שהתנועה לאיתוד המרחב, כשהיא מכוונת נגדה, מהדה לה טכנה איומה. התנתחות כזאת היסלה בשערו את מדינת הצלבנים, כששליט אחד, צלאח אדין, השתלט על המרחב. אולם ייתכן מאד שיש כבוז המדינה ללכד טביבה כוחות רבים בב המדינות, אם הצליח לבש מטרה ביררה: איתוד מרחבי, בעל משטר תברתי מתקדם, שיתאם את שאינווח העמים והמדינות. בהעדר מטרה מוצהרת כזאת עלולה המדינה לאתר - את-הרכבה, לעמוד בפני התפתחות ששוב לא תוכל להשפיע עליה.